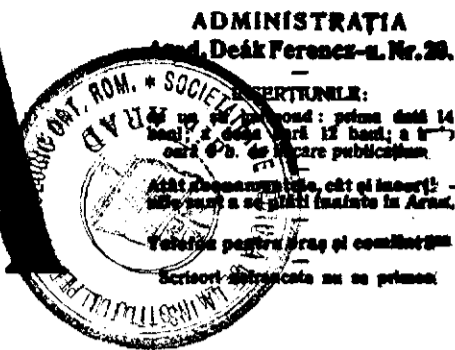

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

Ucigași achitați.

Săptămâna trecută Curtea cu jurați din Seghedin a achitat pe ucigașii Frații Sibul, cari ziua la ameză au ucis ca pe un câne pe stradele Chichindei mari pe deputatul Eremits; Curtea cu jurați din Arad a achitat un ucigaș cu numele Hottinger care și-a ucis nevasta; iar Curtea cu jurați din Oradea-mare a achitat pe un monstru care și-a ucis pe tatăl său.

Crimele acestea sunt fapte dovedite, autorii nici nu le-au negat, dar au apelat la circumstanțe grave, la puternice motive subiective sub presiunea cărora, au fost împinși la crimă. Frații Sibul au consternat Curtea cu jurați cu povestea tristă a vieții lor, pe care a nefericit-o Eremits, un adevărat tip de perversitate morală, Hottinger a explicat suggestiv turburarea conștiinței sale asupra necredinței femeii, mama băiatului său, iar celalalt monstru a constituit și el cu efect îngrămădirea de cauze, cari l-au făcut să ridice arma încontra aceluia, ce însuși i-a dat viață.

Și totuși, pe cine poate mulțumi verdictul achitător, ce s'a rostit asupra autorilor acestor crime, oameni, recunoaștem foarte nefericiți și demni de mai multă compătimire de cât de osândă, dar la urma urmelor totuși oameni, cari au greșit în contra ordinii morale, făcându-se singuri judecători în cauza lor, omorând și călcând a șeasa poruncă divină: Să nu ucizi? Nu se cuprinde

oare o adevărată sancțiune a crimei în sentințele de sus, o statuare a unei noue morale, modificând opinia noastră asupra celui mai primitiv drept omenesc, dreptul la viață?

Fără a face filosofie asupra acestui punct de vedere de drept, luând numai punctul de vedere omenesc și social în sentințele de sus nu credem că ele vor lăsa pe nici un om mulțumit, posedând un destul de desvoltat simț de drept și o rațiune destul de judicioasă.

Căci instituțiunea în — teorie foarte frumoasă — a Curții cu jurați, sub raportul a-cesta psihologic se clătină mai ales.

Nu tot omul are darul simțului de drept și a inteligenței judicioase, chiar presupunându-l lipsit de ori-ce prejudețiu ori pasiune în momentul exercitării rolului său de a împărți dreptate. Ori-care vinovat în fața momentului de a-și da seamă de vre-o faptă a sa, zdrobit și zguduit sufletește, stârnește mila. Să uită grava perturbațiune a ordinii morale care trebuie echilibrată prin pedeapsa autorului, să șterg contururile înfiorătoare ale faptei și prevalează sentimentul milei, ce isvorește din figura nespuse de nefericită a fiecărui inculpat. Da, dar justiția trebuie să împartă dreptate și nu milă. Justiția împarte dreptatea cu ochii legați. E frumos, generos sentimentul milei, dar s'o exerciăm atunci când fapta de-apropelul ne privește pe noi înșine și nu pe al treilea. Iert, fiind-că am dreptul s'o fac, când de-aproapele a greșit împotriva mea, și aceasta mă onorează, dar nu iert, fiind-că n'am dreptul s'o fac, greșala ori păcatul asupra persoanei a treia,

chemat eu să-l judec. Asta n'ar mai fi generositate.

Și să fim bine înțeleși. Mai ales în cazul din Seghedin nu regretăm noi, că frații Sibul au scăpat de temniță. Grație umanismului zilelor noastre, nefericiți d'aceștia despoiați până 'n piele, n'o duc mai rău în temniță, de cât afară în viață.

Dar înfiorător se presintă cazul în deducțiunea sa morală: Ce legi pot esista într-o țară, unde Eremits a putut pe lângă asistența judecătorească cari funcționează în numele Majestății Sale Regelui, despoia pe frații Sibul, cu atâta cruzime în cât pe lângă resunetul viu încă al grozavelor chinuri ale victimei, conștiința cetățenilor independenți, să declare nevinovați pe ucigași.

Comisiunea financiară a ținut Vineri d. a. ședință, în care s'a desbătut asupra raportului comisiunei economice despre regularea salariilor funcționarilor parlamentari.

După asta comisiunea a adoptat raportul comisiunei economice despre budgetul camerei pe anul 1904 și despre salarizarea președinților.

Alegerile din Croația. Din Zagabria se telegrafează, că partidele opoziționale au format sub presidența avocatului Koltic, președintele partidului de drept al stângei, un comitet, al cărui scop este organizarea pentru alegerile apropiate.

Serbarea dela Putna.

(Amintiri).

De

Ioan Slavici.

(Urmare).

LA PUTNA.

Părintele Archimandrit Arcadie Ciupercovic, egumenul mănăstirii Putna, era unul dintre cei mai călduroși spriginitori ai noștri și astfel și povătuitorul nostru firesc în executarea lucrărilor de pregătire.

În situațiunea, în care ne aflam, nu ne rămânea decât să executăm în toate amănuntele lui programul stabilit de comitetul central la Viena, deci fără ca să-și fi putut da seamă despre greutățile, ce se vor fi ivind la fața locului.

Mănăstirea Putna se află în fundul unei văi, din sus de Viscov, la depărtare de câte-va ceasuri dela Rădăuți, cel mai apropiat orașel, și încă mai departe de Hadikfalva, atunci cea mai apropiată stațiune a liniei ferate Cernăuți-Ițcani.

De oare-ce prin ziare se menținea știrea că serbarea va fi oprită și noi nu puteam s'o desmințim, mulți steteau la îndoială și numai dela puțin primiserăm înștiințarea că vor veni la serbare. Ne așteptam la vre-o 2000 de persoane.

Aveam deci să facem pregătiri, ca să transportăm lumea aceasta dela Hadikfalva la Putna,

s'o adăpostim în sat și în mănăstire și s'o hrănim timp de două zile.

Nefiind în mănăstire încheperă trebuia să clădim porticul festiv pe un tâpșan din fața mănăstirii, și el trebuia să fie bine acoperit și destul de mare, ca să se poată întinde în el mese pentru 2000 de tacâmuri.

După planurile făcute de pictorul Bucescu, pentru portic, pentru arcurile de triumf și pentru decorațiunile din curtea mănăstirii ne trebuiau vre-o 200 de steaguri, car pentru iluminățiune cel puțin 500 lampioane de hîrtie, 5.000 de candelă și 100 știube de rășină, care aveau să fie aprinse pe culmile dealurilor dimprejur.

Pentru ca serbarea să fie mai imposantă, trebuia să adunăm cât de multe treasuri, ca să descărcăm salve în seara sosirii oaspeților și în timpul ceremoniei religioase.

De oarece numărul oaspeților era incalculabil, ni-se putea întâmpla să nu avem în ziua serbării destulă hrană ori să adunăm prea multe proviziuni. Nu ni-a rămas dar decât să zidim la Putna câte-va cuptoare, pentru ca pâinea să ni-să poată coace după trebuință.

Tot astfel măcelarul era învoit s'aducă la Putna 20 de vite și să taie din ele după-cum va fi cerând trebuința.

Pentru gătitrea bucatelor se zideau în apropierea porticului festiv mai multe vetre, la care aveau să lucreze bucătăresele sub conducerea unei gospodine.

Pentru popor în deosebi prevăzuserăm două cazane de tocana și un bou fript întreg la o frigare de cinci metri.

Toate aceste se plănuiesc ușor, dar nu se pot executa fără de incurcături.

Comitetul a mobilizat atât pe seminariștii din Cernăuți, cât și pe băieții dela cele două gimnasil din Bucovina, și zece vieți dacă ași trăi, tot n'ași uita nici odată zelul neobosit, îndelunga răbdare și spiritul de disciplină al acestor muncitori, cari adeseori se mulțumiau cu mămăligă goală, căci pâinea eram nevoiți s'o cumpărăm dela Rădăuți și adeseori ne lipsiau banii.

Avuserăm Eminescu și eu dreptate, când am zis că totul se face dela sine.

Pe când unii purtau socotelile ori scriau în biuroul comitetului, alții făceau muncă de salahori, iar alții cutierau satele, ca să angajeze căruțe pentru ziua de 14/26 August, ori să adune velințe, cerceafuri și perini pentru așternuturi, farfurii, tacâmuri și fețe de masă pentru banchetul festiv, și până în ziua de astăzi mi-a rămas inexplicabilă încrederea, cu care Românii din Bucovina mi-au încredințat avuții lor.

Grija noastră a tuturor era să nu ne punem în conflict cu autoritățile locale, și nici nu ne-am pus.

Bucovina e însă plină de Evrei, iară noi luaserăm hotărîrea, ca nici în timpul pregătirilor, nici mai ales în ziua serbării, să nu calce picior de Evreu la Putna. Evreii dedeau însă năvală, ca să le facă concurență antreprenorilor noștri, și astfel băieții îi luaseră în mai multe rînduri la goană, ceea-ce era lucru plin de haz, dar nu tocmai potrivit cu silințele noastre de a nu ne pune în conflict cu stăpînirea locală. Proști de Evreii furioși, sătenii dela Putna au început să

Tratative comerciale cu Italia. In ministerul de externe comun alaltă-eri a fost o conferință în afacerea continuării tratativelor comerciale cu Italia. Ca basă a tratativelor cu guvernul italian vor servi decisele acestei conferințe din ministerul de externe comun.

Ambasada rusă din Constantinopol. Din Berlin se telegrafează, că ziarul „Post“ des-minte în modul cel mai hotărât vestea, că marele ambasador rus contele Ostenjaken în curând se va despărți de postul său și va fi numit ambasador la Constantinopol. Tot „Post“ comunică știrea că la ambasada rusă din Constantinopol se pregătesc schimbări, fiind Linovjeo, ambasadorul din Constantinopol, care deja nici nu se află aici, înlocuit prin contele Muraviev.

DIN DIETA.

— Sedința dela 25 Iunie —

La desbaterea de Sâmbătă asupra proiectului pentru budget, de nou a vorbit un deputat guvernamental. Acest deputat este Victoris, care în vorbirea sa a atins chestia naționalităților, ba a călărit singur numai pe tema aceasta. Spune cum poporul slovac a fost neglijat din partea Ungurilor datorită de ton, în urma căreia a prins rădăcină panslavismul între poporul pacinic și blând slovacesc. Liberalul deputat recomandă mijloace eficiente guvernului pentru a paraliza mișcarea Slovacilor și anume restrângerea libertății de presă în părțile nordice ale Ungariei, confiscarea dreptului de întrunire, de asociare etc. (Parcă toate acestea n'ar fi deja de mult confiscate. N. R.) Mai departe după acest reneșat un metod foarte potrivit ar fi și acela, că deputat cu sentimente naționale (înțelegi: de naționalitate) să nu poată fi ales. Eată cum un deputat maghiar care se numește liberal, pătruns de ideile mărețe ale liberalismului, are de gând să deslege chestia naționalităților, respective, cum ar fi mai ușor să facă să înceteze panslavismul dela Nordul Ungariei.

La budget au mai vorbit din parte opozițională, Szederkényi și Sággy. Desbaterea va fi continuată.

† Elie Curescu.

Nepătrunse sunt tainele dispozițiilor divine.

Ca ieri încă era discutat cu dreptul critice pe aceste coloane, chemat în judecata contemporanilor săi, și eată o dispoziție înaltă a venit pe neașteptate să-l închidă dozarul și să-l trimită unui for mai competent: istoriei nepărtinitoare.

Stăm resemnați în fața acestui tragic a sorții lui Elie Curescu.

Și gata suntem a recunoaște pierderea mare îndurată de Comunitatea de avere, care nici când poate ca acum n'avea mai indispensabilă nevoie de prudența, tactul, precauțiunea și zelul devotatului ei președinte.

Asemenea pierdut-a biserica un vrednic și credincios fiu, care a slugit-o în cele mai înalte ale sale așezăminte.

În aceasta rezumare, doliul din Caransebeș își aruncă proiecțiuni mari, asupra unei largi și întinse păături a poporului nostru.

Depunem și noi omagiile noastre la racla vrednicului bărbat și trimitem adânc simțite condolențe celor întristați.

„Drapelul“ află următoarele amănunte:

Moartea lui Elie Curescu a venit subit. Pe Joi 10/23 l. c.) convocase comitetul Comunității la ședința ordinară lunară, având la ordinea zilei obiecte de extremă importanță, între altele chestiunea ne incompatibilitate a membrilor din comitet, cari au afaceri comerciale cu comunitatea de avere.

Dimineața a venit de vreme la comunitate, a consultat diferite afaceri cu avocatul Comunității, dl Titu Hațieg, a ascultat jalbele mai multor Grănițeri și a împlinit diferite agende oficiale. Toți câți l'au văzut, spun că era vesel și liniștit.

La orele 9 a deschis ședința de comitet și a condus desbaterile pe deplin liniștit până la orele 11:40 min. când de odată i-s'a oprit graiul, fără de a fi premers vre-o emoțiune.

Speriați i-au venit membrii comitetului în ajutor și cu groază au observat, că partea stângă a corpului e țepănă. S'a trimis în grabă după medici și venind medicul Dr. Popazu a constatat apoplexie — deja al treilea cas — în urma căreia e paralizată partea stângă a corpului.

După-ce toate mijloacele puse în aplicare de a trezi la viață părțile țepene n'au dus la rezultat, a fost dus d. m. la orele 4¹/₂ pe o targă acasă la locuința sa, unde a încetat erii, Vineri dimineața la orele 5 din viață, fiind la deplină conștiință, fără de a-și recăștiga însă graiul.

Înmormântarea se va face mâine Duminecă la orele 2 d. m. la Caransebeș, pe speșele comunității de avere.

Astăzi s'a întrunit comitetul în ședință extra-ordinară, ca să iee măsurile necesare, în urma morții neașteptate a lui Elie Curescu.

Cu conducerea agendelor va încredințat până la proxima adunare generală, actualul vice-președinte, dl Patriciu.

Știrea morții s'a răspândit la Lugoj erii în decursul dimineții, producând consternare generală.

Institutul „Lugojana“ al cărei acționar și membru în consiliul de control a fost defunctul, a arborat steag negru și a lansat anunț funebru deosebit.

Afară de adânc întristată familie a mai lansat anunț funebru filiala din Caransebeș a „Societății funcționarilor“ (Beamten-Verein) al cărei președinte a fost, Ven. Consistoriu diecesan din Caransebeș, al cărui membru a fost, „Severineana“, pre cum și comunitatea de avere a fostului regiment romano-banatic Nr. 13.

Primim dela familie următorul anunț funebru:

DIN COMITATE.

Clubul comitatens român dela Bistrița — disolvat.

Ziarele ungurești publicaseră cu vedită satisfacție o știre din Bistrița că guvernul a disolvat „Casina românească“ de acolo. Neștiind de ce este vorba, am reprodus și noi știrea pe cum am aflat-o în ziarele ungurești. Aflăm acum în „Libertatea“ un articol, care servește cu detalii, despre nouă volnicile a guvernului Tisza, s'evrșită împotriva fraților noștri din Bistrița. Il reproducem întreg:

Representanții puterii publice dela Bistrița, și-au dat atestatul de vrednici panduri ai lui Bánffy și ai urmașului său, nu mult deosebit de acela, a lui Tisza Pișta.

Românii din comitatul Bistrița-Năsăud se constituiseră mai la începutul acestui an, în club comitatens, cu scopul de a se prezenta mai organizați în congregația comitatului și în fața evenimentelor politice la ordinea zilei.

crează că noi am venit, ca acum după o sută de ani, să luăm iar Bucovina și să o alipim de Moldova și că mari vărsări de sânge se vor face. În ziua când ni-au sosit dar steagurile mulți dintre dînșii au fugit din sat și s'au ascuns prin pădurile de brad ce se întind până la hotare.

Nu ne-a fost greu să-i liniștim și să-i aducem ear la vetrele lor, dar vestea acestei spaima trecătoare s'a lătit și ne-a adus o întrerupere de două zile în lucrările de pregătire.

Se adunase la Putna multă lume și pădurile dimprejur răsuna de șgomotul ce se făcea la mănăstire.

Pe când dulgherii lucrau ciocănind la porticul festiv și la arcurile de triumf, ear zidarii se certau cu salahorii la cuptoarele de pâine și la vetre, oamenii plătiți cu ziua cărau cetină pentru decorațiuni și știubee pline de rășină pentru iluminări, unii dintre băieți lucrau la ghirlande și la lampioane, alții turnau secul topit în paharele de candelă și așezau fitilurile în paharele pline, ear alții descărcau proviziuni și fel de fel de lucruri adunate mai ales de pela preoți.

În mijlocul acestei lucrări febrile ne-am pomenit cu o ceată de jandarmi, al căreia comandant ne-a invitat să încetăm lucrările.

Acum era rîndul băieților să se risipească prin pădurile dimprejur.

(Va urma).

Două lacrimi.

Se iubeau.

Și erau frumoși și tineri amândoi; și câte nu-și vor fi spus de încăperile unei vieți a fericirei, a unei fericite vieți viitoare, *El* și *Ea*! *El*, care era așa de tiner și pe cari îi urmăreau din două case de pe același drum ochii înecați de mulțumire ai părinților, cari vedeau aveau că „copiii“ sunt frumoși, buni, se potrivește și — se iubesc, când pe înserate aproape zi de zi se plimbau pe lângă case, și în taină se înveseleau șoptindu-și vorbe dulci...

El, un paltin răsărit din pământ bun, cu foc ca de cărbune în ochi; *Ea* blondă ca un inger visător, cu ochi albaștri.

... Dar nu sunt oare ei copii din lumea aceasta? Ai visului fără noroc și — desfrîului întronat în viață?

Spun bătrânii, că... a fost odată altfel, de cât cum spune Biblia despre sufletul femeii...

Dar sunt și azi poeți, poeți — pentru-că plâng...

Și a venit un *Altul* și a zărit isvodul fericirei; și îmbrăcat în haina junelui de duh, ce și-a câștigat dresura în tainele oculte ale juniei, martiriul amorului îl pune pavază îndrășnelei...

Ear ochii albaștri se tulbură; și idilul se frânge, în cutremure de inimă...

Biruitoare e șarpele modern, îmbrăcat în haine de cavalier fără seamăn

— O, el e mai îndrășnet! Mă strânge de mână! Pe acesta îl iubesc! Lui mă dați!...

Și *El*, nu avuse de cât o inimă curată; ear *Ea*, cuprinsă de paroxism, lasă să cadă peste trecut perdeaua ochilor închiși o clipă, pentru a o ridica și deschide asupra noului „Adonis“, — pentru a cădea în brațele lui:

— Tăie mă dau!... Tu o vrei...

Și acest *Altul*?...

Un an trecuse, fără un sfert, dela întâmplare. Și mirtul nu dăduse frunză...

Dar păru-și smulg în desperare și n'earuntesc pe rînd, cei ce priviseră ca la un crin îmbobocit la *Ea*...

S'adună satul și femeii, copii ba și moșnegi, uimiți s'adună și vorbesc de o batjocură ce s'a întâmplat la niște domni...

— Nu e șeracul necinstit și păcătos, cum Domni zic! Ia să vedeți, ce s'a întâmplat la Domnu, colo... Aia-s domni glăsuiesc și răgușiți și mai treziiți, mergând spre casă, șaraci, ce-abia au agonisit ce au să pună pe masă

Și-i vuet și mirare; și vorbe multe, istorisirii: cum a fost...

... La cășma mare stau mai mulți; de ce vorbesc? De casa „Domnului“!...

Numai doi prietini liniștiți stau lâng'o mescioară. Nimic nu zic și parcă nici n'ascultă la lume! De-odată unuia din ochi două lacrimi îi pică.

— Mizerabilul! răcnește el.

Era *El*...

Napoleon.

America și Marocul. Răspunzând la telegrama consulului american din Tanger, în care acesta a cerut instrucțiuni cu privire la cazul Perdicaris, secretarul de stat american Hag a îndrumat pe conzul să se țină de îndrumările de pârâci și fără ordin direct să nu debarce trupe. Consulul are să pretindă dela guvernul Marocu ori pe *Perdicaris, viu ori pe Raizul mort.*

Din Tanger se vestește telegrafic, că probabil eliberarea lui Perdicaris și Varley de nou se va amâna, de oare-ce Raizuli cere salvul conduct, pe seama sa și a soților săi pe cum și designarea locului unde ar avea să primească cei 70.000 dolari promiși ca preț de rescumpărare pentru cei doi prizonieri.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Iunie 1904.

— **Adunare de alegători la Dobra.** Deputatul național al Dobrei, dl Dr. Aurel Vlad, va convoca pe Duminecă în 17 Iulie n. pe alegătorii cercului său electoral la adunare în Dobra fiindu-și înaintea lor darea de seamă și luând avizul lor: sigur o energică protestare, contra legii despre maghiarizarea învățământului și școalele populare.

Suntem siguri că adunarea va fi un frumos și demn semn de viață a poporului nostru în fața situației politice!

— **O femeie română de laudat.** Ultimul număr al marelui reviste franceze Femina sosit în Capitală conține portretul cunoscutei și talentatei noastre scriitoare d-na S. Gheorghiu-Smara, alături de următoarele cuvinte elogioase:

„Multe femei din lumea mare sau femei de litere își dau osteneala în străinătate să lege sau să strângă relațiile de simpatie cu Franța, simpatie ce se întinde nu numai la literatură și la artă, ci la sufletul și la inima Franceiei. Din aceste femei face parte și d-na S. Gheorghiu-Smara din București care, în presa română și mai ales în Universul, cel mai mare ziar din România, nu pierde nici odată prilejul de a propaga cu talent iubirea pentru Franța și Francezii.

„De o activitate neobosită, d-na Gheorghiu-Smara mulțumește de a consacra o mare parte a timpului ei literar, și se ocupă și șicu e hestiuțiile de progres social. Ea este o partizană convinsă a păcii și a publicat o serie de articole foarte remarcabile în favoarea păcii“.

— **„Thalia Română“** e numele unui nou marș românesc pentru piano, compus de dl Iustin Cl. Iuga, scos de sub presă ca op. 4 al tinerului și zelosului compositor român E marș dedicat d-lui G. Pop de Băsești, cu ocaziunea excursiunii la Băsești a comitetului Societății de teatru. Costă 1 cor. A se cere la autor în Deva.

— **Domnitori călători.** O depeșă din Bruxelles anunță, că președintele Loubet va face regelui Belgiei Leopold în luna August o vizită. Conform aceleiași informații împăratul Wilhelm nu va întoarce regelui Leopold vizita. Din Marienbad se vestește, că principele Ferdinand în curând va sosi aici cu mama-sa, ducesa de Coburg Clementina.

— **O nouă întâlnire a regelui Serbiei și al principelui bulgar.** Din Belgrad se anunță, că conform informațiilor unui ziar din Belgrad, regele Serbiei Petru și principele bulgar Ferdinand se vor întâlni de nou la o baie din străinătate.

— **Deputat socialist italian în Camera maghiară.** Celebrul profesor de universitate din Genua Dr. L. Bossi o fi ură marcantă a partidului socialist din parlamentul italian, a ascultat Vineri ședința Camerei maghiare până la fine. După aceea călăuzit fiind de ziaristi prin Labirintul legislațiunii maghiare, a cercetat fie-care loc al noului parlament laudând și admirând aranjamentul splendid și dimensiunile colosale ale edificiului. Atâta a putut lauda și admirau dar încolo cifra nyomoruság.

— **Un vast spital.** Marția trecută împăratul Francisc Iosif I. a pus la Viena piatra fundamentală a spitalului ce o se ridică în cartierul Alsterstadt. Acest spital va ocupa o suprafață de 240.000 metri pătrați. În nici un oraș din lume nu se află un spital mai vast ca acesta ce se va construi în Viena. Spitalul va fi aranjat cu tot confortul modern; va cuprinde 40 corpuri de clădiri, dintre care 32 pentru clinici și bolnavi, iar 8 pentru administrație. Fiecare corp de clădire va fi despărțit de celelalte prin grădini și plantațiuni.

— **Amănunte la atentatul contra lui Bobrikov.** Din Helsingfors, capitala Finlandei se vestește, că Bobrikov nu de mult s'a cercat cu unchiul atentatorului Schaumann, un comandant al unui regiment de dragoni finlandez. Colonelului nu i-s'a dat nici o satisfacție, din care cauză atât el, cât și colegii săi oficeri și-au insinuat eșirea din sinul armatei: Atunci s'a comis în adevăr nedreptatea revoltătoare, că colonelul a fost dimis din stinul armatei fără să fi fost pensionat în urma serviciului săi de 35 ani, iar regimentul la ordin împărătesc a fost desființat. Și asta dovedește, că Bobrikov s'a bucurat de încredere țarului în grad suprem. Această încredere însă l-a costat viața pe tiranul guvernor.

— **Inaugurarea statuei lui Goethe** Sâmbătă s'a inaugurat în prezența Regelui, a ministrilor, a ambasadorului Germaniei, a coloanei germane și a unei mari mulțimi monumentul lui Goethe, donat de împăratul Wilhelm orașului Roma.

Ministerul instrucțiunii publice și primarul orașului au rostit discursuri foarte mult aplaudate relevând raporturile dintre Goethe și Italia, care constituiesc o bază nestremutată de credincioasă alianță între cele două națiuni.

Figura marelui poet va mărturisi și va întări în inima Italiei satisfacțiunea și marea reșea acestei alianțe.

— **Mare nenorocire pe tren.** Din Madrid vine știrea telegrafică despre o mare nenorocire de tren întâmplată la stațiunea comună Etrombaques în apropierea Eruel din Arragonia. Anume trenul de poștă întreg a căzut de pe podul ce ducea peste un afluent al râului Ebro, în apă. Până acum 30 morți s'au aflat. Partea cea mai mare a călătoriiilor erau gendarmi.

— **Impuscături într'o sală de joc.** Din Roma ni-se telegrafează: O scenă îngrozitoare s'a întâmplat noaptea trecută în Bordighera. La o petrecere de joc carabinieriul ce era la post a înebunit subit, trăgând cu revolverul în mulțimea jucătorilor. O panică de nedescris s'a produs. Soldatul înebunit numai cu greu a putut fi desarmat, și după-ce a fost depărtat dela fața locului, s'a constatat, că 3 oameni au fost omorâți și 24 vulnerați.

— **Puși în libertate.** Bogatul grec american *Perdicaris* și fiul adoptiv al acestuia *Varley* cari înainte cu câte-va săptămâni au fost furați de banditul marocan Raizuli, săptămâna trecută și-au recăpătat libertatea. Ast-fel s'a terminat incidentul, pentru care guvernul american a fost trimis flota de război la Tanger.

— **Aniversarea morții lui Schiller.** La 9 Iulie se împlinesc 100 de ani dela moartea poetului german Schiller.

Această aniversare va fi pretutindeni sărbătorită în Germania.

La Weimar se va aranja și o festivitate comemorativă monstră.

— **Biserica ortodoxă în Japonia.** În Tokio se află o biserică ortodoxă sub conducerea unui episcop. Biserica numără 260 comunități bisericesti cu 28.230 credincioși cu 185 preoți. Misiunea ortodoxă din Japonia primește o abvenție anuală de 25.000 ruble dela sinodul bisericesc din Constantinopol. Acum în timpul războiului, misiunea ortodoxă din Tokio e păzită ziua și noaptea de polițiști și soldați japonezi, cari o feresc de eventuale atacuri. Guvernul central a dat tuturor autorităților locale cel mai sever ordin, ca credincioșii ortodoxi să nu fie cum-va supărați sau batjocoriți de cineva. Episcopul Nicolae din Tokio aduce la cunoștință

sinodului, că biserica ortodoxă din Japonia se bucură de cea mai mare libertate și siguranță.

— **Demonstrațiune într'un teatru din Moscova.** În teatrul mic din Moscova, cum se anunță din Petersburg, a fost zilele trecute o demonstrațiune foarte zgomotoasă și puțin a lipsit, că nu s'a versat sânge. Ca în toți anii, așa și anul acesta, o societate germană de operete a dat reprezentațiunii în Moscova. Opereta *Geza* avea să fie reprezentată. Nici directorul, nici autoritățile polițiale n'au cugetat, că o operetă, al cărei subiect este luat din viața japoneză, poate provoca demonstrațiune. La începutul piesei, când numai Englezii erau pe scenă, nu s'a întâmplat nici un incident, dar de loc ce primul geșă a pășit pe scenă, cine-va din ultimul șir din parter a strigat:

— *Piară Japonezul! Jos cu el! Căți-va au stăit la interlocuțiunea asta, dar numărul lărmuitoarelor a crescut mereu, și acum mai mulți ca 100 începură să strige între zgomote asurzitoare:*

— *Piară Japonezii! Jos cu moimele gabine!* (Bietul urs muscălesc nu mai poate necaz, că „moima“ înțeleaptă îl păcălește atât de urt!)

Actorii stăteau ca înlemniți pe scenă. Atunci un actor ce reprezenta pe un oficer englez, a voit să calmeze publicul iritat, dar mai mare reu a făcut, căci patrioții ruși învâpăiați au început să strige:

— *Piară și Englezii! Jos cu Englezii! Trăiască Rusia!*

În urmă zgomotul a ajuns la culme, așa că perdeaua, a trebuit să se lase jos, sistându-se reprezentațiunea. Poliția n'a pornit cercetare contra nici unui tumultuant. Ziua următoare actorii au jucat în teatrul gol.

— **Un monument istoric** La 28 Iunie st. n. se va inaugura, pe câmpul de bătăe dela Waterloo, monumentul comemorativ al acelei zile istorice reprezentat printr'un „Vultur rănit“ sculptat de Gérôme.

Monumentul e așezat chiar pe locul pe care se formase careul din urmă, din care a răsunat țipatul celebru: „Garda moare dar nu se predă“.

— **Lupta unui taur cu un leu.** Din Madrid se scrie: Distracție sângeroasă vor avea oaspeții dela băile din San-Sebastian vara aceasta. Anume aici a fost clădită o arenă pe seama a lor 10.000 de spectatori, unde se va putea vedea o luptă între un taur și un leu. Leul nu va fi luat din niscar menagerie, ci prins anume și sălbatic în toată forma. Taurul încă va fi un exemplar superb, de cari puținii vor fi, cu coarne puternice, și grumaz grozav. Lupta se va da într'o colivie puternică, care va avea o lungime și o lățime de 15 metri. Leul va fi preparat pentru luptă, să fie cât se poate de sălbatic. Câte-va zile nu va căpăta nimica de mâncare, după aceea în ziua „duelului“, va fi admis în colivie un taur tinăr, pe care să-l poată sfășia leul fără multă trudă. Acest experiment va fi repetat de mai multe ori, dar în fiecare dată cu câte un taur mai tare.

Se crede, că dacă s'ar admite un taur mai tare, atunci leul, care la loc închis nu este așa de curajos, ar putea fi învins. — Eată reinvierea jocurilor de pe timpul Romanilor în toată pompa lor. Eată cum civilizația și creștinismul occidental n'a fost în stare să nimicească imboldurile bestiale ale unui popor, care azi stă pe marginea prăpastiei, eată cum losinca umanismului vestit de pe timpul renașterii a rămas zădărnica! Acei „umanitari“, cari strigau și strigă și azi ca din gura șerpelui contra „despotismului“ bisericeii catolice, a „prepotenței papei“, a „inchișiunii urgisite“ și mult condamnat li-se înecă graiul, când e vorba despre reinvierea unei epoce de degenerare din întunecatul trecut. În adevăr astăzi ca în tot deauna numai bieții savanți și alți căți-va laici pot spune cu toată mândria că sunt oameni. Civilizația pentru cea mai mare parte a omeniei este un humbug. O noțiune vană fără nici un înțeles. În partea asta mai mare are să fie cuprinsă și biata Ungaria cu capitala ei cu tot, dornică de jocuri necunoscute nici unui popor din Orient în anticitatea nebuloasă. A fost de lipsă poporul roman decadent să le iscodrască, și amalgamul ibero-latin să le perpetueze și păstreze pentru civilizația de azi.

— **Profesor de universitate defraudant.** La universitatea din Cracovia s'a dat zilele trecute de urma unei mari defraudațiunii. Defraudantul este un profesor de universitate extraordinar cu numele *Dr. Cyfrowicz*, și era secretarul senatului universitar. Suma defraudată este de

60.000 coroane. Corpul profesoral a decis să acopere această sumă din al lor, renunțând la taxa de examene până atunci, până-ce banii vor fi restituiți. Cyfrovicz deja de mai mulți ani cultiva această meserie ordinară, furând din banii universității. Odată rudeniile lui l-au ajutat cu banii, pentru a restitui suma defraudată de 72.000 cor., dar defraudatul savant s'a pus de nou pe furate. Banii furați îi spesa cu o actriță tineră, căreia deja de mult timp îi făcea curte.

— **Un jăfnitor ucigaș recunoscut.** Din Sătmar se scriu următoarele: În noapte de 17 Mai niște hoți au pătruns în casa negustorului din Mátészpalka Iacob Hirsch, când acesta nu era acasă. Hoții au ucis cu lovituri de topor pe soția negustorului, ear pe servitoarea ei au junghiat-o femea lui Hirsch a fost transportată la spital unde s'a tămăduit pe deplin din rănile primite. Alaltă erî pe basa unei denunțări anonime soția lui Hirsch a fost confruntată cu un individ suspect cu numele Moriș Kruk, care a fost recunoscut de cătră femea lui lui Hirsch ca ucigașul, care a voit să ucidă și să jăfuiască în casa lui Hirsch. Criminalul a fost dat pe mâna procurorului.

— **Soție de colonel ucisă.** Din Petersburg se telegrafează, că soldatul de servii al colonelului Skljarov a ucis cu securea nevasta stăpânului său la Vladivostoc. Ucigașul a surprins pe stăpâna sa în pat, când aceasta dormea.

— **Catastrofă pe riul Amazon.** Din New-York se telegrafează, că din Rio-de-Janeiro îi se comunică lui New-York Herald, că un vapor de transport din Peru s'a scufundat pe fluviul Amazon. Comandantul trupelor de pe vapor și 27 soldați s'au înecat.

— **Salt din etagiu al XIV.** Un om din Detroit cu numele Svaice a pus capătul vieții sale într'un mod înfiorător: a sărit din acul al XIV. Sinucisul s'a inamorat foc într'o fată cu numele Effie Alvost, care servia cu el într'o prăvălie. Fata era fidanțată și amozul ei de fel nu era în stare să o capateze să părăsească pe logodnicul ei. Atunci Svaice a recurs la o apucătură zicând fetei, că dacă nu-l ascultă va spune logodnicului ei, că cu el (Svaice) are deja de mult timp relațiuni de amor. Fata a spus asta logodnicului ei, care împreună cu logodnica lui s'a dus în biuroul lui Svaice pentru a-l lua la răspundere pentru calumnie. Biuroului Svaice era în alXIV etagi al unui edificiu așa numit împrăștiator de nourî. Fata a intrat în biuro, așteptând logodnicul ei afară la ușă. Înăuntru se petrecea între ambii un schimb de cuvinte vehemente, ear la urmă Svaice văzând că nu isbutește alt cum, a scos un revolver descărcând un un foc asupra fetei, pe care a vulnerat-o ușor. După aceea a întors revolverul asupra sa dar în momentul acesta s'a repezit în biuro și logodnicul fetei, ceea-ce pe desnădăjduitul amozat într'atâta l'a înpăimântat, încât a sărit pe fereastră afară în stradă, prefăcându-se o masă de nerecunoscut. Asta este tragicul sfârșit al amozului american.

— **Comună în flacări.** Din Agria se telegrafează, că în comuna Komplot din comitatul Heves de 2 zile bântue un incendiu groaznic. Până seara la 6 ore au ars 30 case și în vântul vehement focul nu putea fi localizat. Pentru stingerea focului au venit și pompierii din Agria.

— **Veștmînt istoric.** S'a vîndut la licitație în Londra vesta pe care o purta Charles I când fu executat la Whitehall. Petele de sânge, deși descolorate, erau încă vizibile. Un scoțian bogat a plătit acest veștmînt istoric cu suma de 17.500 franci.

Bibliografi.

A apărut:

Istoria lui Ștefan-cel-Mare pentru poporul român, compusă de dl. profesor universitar N. Ivrga și tipărită cu cheltuiala ministerului instrucțiunii publice și al cultelor.

În frumoasa emulațiune ce se manifestă în general în vederea serbărilor pe cari întreg neamul românesc le organizează pentru comemorarea unuia din cei mai străluciți Voevozi naționali, scrierea d-lui prof. N. Iorga este bine venită să ne istorisească viața și vitejeștile fapte ale Marelui Domnitor.

Numele autorului, un adânc cunoscător și un neobosit cercetător al trecutului nostru istoric, ne scutește de ori-ce altă recomandare.

Se poate citi Istoria lui Ștefan cel Mare scrisă de dl. N. Iorga cu încredințarea că va afla viața și faptele lui Ștefan Vodă după dovezi, documente de o netăgăduită valoare și un riguros adevăr istoric.

Este de asemenea inutil să stăruim și asupra stilului.

Cartea este scrisă în adevăr pentru popor. *Se poate comanda în Arad la librăria P. Simtion*, ediția populară cu 75 fil. plus 20 fil. porto, ediția de lux 2 Cor. 50 fil. și 30 fil. porto.

A apărut

Anuarul școalei civile de fete cu internat și de publicitate, a Asociațiunii din Sibiu, publicată Dr. Vasile Bologa.

Coprinsul: 1. Ce citesc fetele noastre? de Dr. Dr. I. Borcia. 2) Discursuri deta încheerea anului școlar 3. Știri școlare.

ECONOMIE.

Arad, 27 Iunie.

Starea sămăturilor și a economiei de câmp în Ungaria. Recolta anului de față va fi mijlocie slabă.

După o iarnă mai mult secetoasă a urmat o primăvară lipsită de ploii. În April și Mai a plouat numai în părțile de dincolo de Dunăre și în partea de mează-noapte a țării. Pe șesul Ungariei abea s'au văzut ploii în aceste 2 luni. Tot așa în celelalte părți. Ierburile s'au uscat aproape cu totul. Cucuruzul în parte mare nu a răsărit. Nutrețul s'a scumpit pe neașteptat, maza metrică s'a vîndut în zilele din urmă cu 10 coroane. Spicoasele de primăvară sunt într'o stare foarte rea. Nădejdirile recoltei să presentă astfel:

În 1903 în 1904 mai puțin
măști metrice

grâu de toamnă	43.028,673	32.701,791	10.326,882
săcară de toamnă	11.827,043	10.844,339	1.182,704
orz de primăvară	13.085,107	10.010,106	3.075,001
ovės	12.676,469	9.380,287	3.295,882

Recolta anului de față va fi mai slabă de cât cea din anul trecut cam cu 18 milioane măști metriche, sau: la grâu cu 24%, la săcară cu 10%, la orz cu 23 1/2% și la ovės cu 26%.

Aceste împrejurări nefavorabile au făcut să se urce grabnic la noi prețul bucatelor.

LOSURI.

Val. nom.	Bani	Marfă.
10. — Losuri „Barilika“	19.50	21.50
10. — „ „ „ cu stam. austriacă	21.—	23.—
— „ „ „ bilet de câștig	6.—	8.—
200. — Impr. oraș. Vien. din 1874	510.—	525.—
80. — Los al orașului Buda	165.—	175.—
80. — „ „ „ cu stampilă austriacă	168.—	175.—
4. — Los „Jó sziv“	10.—	11.—
4. — „ „ „ cu stamp. austr.	10.—	11.—
— „ „ „ de bancă de credit hipot. maghiar	40.—	44.—
— „ „ „ de bancă cu st. aust.	46.—	51.—
10. — Los al crucei roș. magh.	26.—	28.—
10. — „ „ „ cu st. aust.	29.—	31.—
24. — „ „ „ bilet de câștig	9.—	11.—
24. — Los al cruc. roșie ital. cu stam. austriacă	44.—	46.—
— „ „ „ „ „ „ „	47.—	52.—
20. — Los al crucei roșie austr.	54.50	56.50

200. — Los al inst. de cred austr.	465.—	475.—
84. — Los Pálffy	160.—	170.—
96. — Los al imprum. serb. per. 100 fl. 2% inter. 13 Ian. 1902	90.—	95.—
98. — Los al impr. serb. per. cu stampilă austr. 13 Ian. 1902	94.8—	8

CONCURS.

Prin aceasta se vestește concurs pentru un post de practicant la Institutul de credit și economii, „Sătmarăana“, societate pe acții în Seini:

Salariu lunar 60 Coroane.

Practicantul ales va avea să-și ocupe postul în 16 Iulie a. c.

După un an de serviciu de probă prestat spre îndestulare practicantul va fi denumit de subcomptabil definitiv.

Reflectanții la acest post — până în 10 Iulie — au să-și prezenteze recursurile provăzute cu atestatul de absolutor al unei școale comerciale.

Cunoștința perfectă al limbii maghiare e indispensabilă.

Seini (Sinérváralja), 7 Iunie 1904.

Diracțiunea.

AVIS.

În prăvălia de modă se află un loc vacant pentru un ucenic din o casă bună românească. cu purtare bună să poseadă și limba maghiară eventual germană și să aibă cel puțin 2 clase gim. sau civile. Informațiuni mai detaliate la subscrisul.

Câmpeni, (Topánfalva).

Virgil Corcheș,
comersant

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunn Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electrisare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

— **AI dureri?** Întrebuințeați *fluidul Elsa al lui Feller*, care ajută iute și sigur contra celor mai multe morburî precum: ferbințeli, influenza, podagra, junghiuți, impunsături, dureri de șele, de cap, de dinți și de stomac, de ochi, vedere slăbită, nervositate, lipsa de apetit, tuse, asudări de noapte, rēni provenite din arsuri și degerări, paralizie de mână și picioare, și alte numeroase morburî. În timpul din urmă au venit în circulație multe falsificate sub numirea de fluidul Elsa, fluidul Elsa Gold, etc. etc. deci să fie ori-cine atent, să nu fie eventual sedus de atari fabricate de imitație. Numai *fluidul Elsa* al lui Feller este veritabil. Pentru a feri familia noastră de toate morburile neprevăzute, este recomandabil, să aibă permanent la îndemână acest remediu fluidul Elsa al lui Feller în casuri de lipsă. 12 sticle mici sau 6 sticle duble pentru 5 coroane trimite singurul preparator *Eugen V. Feller*, farmacist, Stubiok Centrale Nr. 81. (Com. Zagreb).

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Russu-Ștrianu.

Și-au format un regulament intern, bine meditat, care preciza datorițele membrilor clubului în sus spre organizarea cea mare a partidului național român și în jos spre masa mare a poporului.

Abia și-a început însă clubul activitatea, a și sărit asupra lui poliția locală, agentii politici ai lui Tisza din partea satrapului Bánffy, și prin ordinul dela 13 Iunie a. c. a dizolvat clubul și a oprit ori-ce participare la ședințele lui!

Opreliștea s'a imanuat d-lui Gerasim Domide, președintele clubului a cărui secretar era dl Dr. V. Onișor.

Opreliștea se bazează pe faptul, că clubul s'a organizat ca însoțire cu statute, dar statutele nu au aprobarea guvernului.

S'a pornit și cercetare în cauză. Președintele a fost ascultat la poliție, asemenea și alți membrii marcanți ai clubului.

Cu situațiunea aceasta insuportabilă politică, noi trebuie să ne facem odată seama, trebuie să căutăm modul de a eși din ea, căci altfel prea ne lăsăm bruscați de ori-ce tras împins de căpitan de poliție.

Reforma licenței în drept în Franța.

D. I. Leveillé, profesor la facultatea de drept din Paris a adresat ziarului „Le Temps“ o lungă scrisoare, în care explică principiile conducătoare ale reformei facultății de drept din Paris — și din care resumăm următoarele pasagi:

Facultatea de drept din Paris, după vil discuții și-a dat avisul definitiv asupra reformei licenței în drept.

Principala caracteristică a reformei, este impulsivitatea energetică ce se va da învățământului economic. Acest învățământ va fi în program în toți cei trei ani și va fi obligator pentru toți candidații în cei doi ani dintâi, în anul al treilea nu va fi de cât de cei facultativi și fiecare elev va putea, după dorință, să prefere acestui curs, un curs complementar de drept criminal, de procedură, etc. Facultatea din Paris n'a hotărât numai extinderea științelor economice, ci ca indicație, a formulat până în amănunte programul metodic, distribuind cu grijă materiile în cei trei ani universitari.

Primul an va fi consacrat mai cu seamă studiului producției (agricole și industriale) și aceluia al producătorilor (repartițiunea capitalurilor și a veniturilor). Al doilea an va fi consacrat mai cu seamă combinațiilor vechi și noul ale comerțului (intern sau extern), operațiilor multiple ale creditului, regulilor fundamentale ale impozitelor. Anul al treilea va fi rezervat descrierii și aprecierii critice a măreței lupte mondiale ce s'a început dela a doua jumătate a veacului al nouăsprezecelea între popoare, eari ca Anglia, Germania, Statele-Unite, Franța, au început cu înflăcărare dezvoltarea intensivă a producției lor și la cucerirea pacinică a pietelor depărtate.

Învățământul economic astfel înțeles și astfel condus, nu s'ar pierde în abstracțiuni, ci ar avea un obiect concret. S'ar ocupa de aplicațiuni tot așa de mult ca și de teorii, ar fi glorificarea muncii și ar uni economia politică cu dreptul.

Această reformă nu este o inovațiune întâmplătoare, ci e încoronarea logică a eforturilor urmărite de ani întregi de câteva spirite luminate.

Miscarea aceasta a fost inaugurată de fostul ministru Duruy, care a îndrăznit să pună economia politică în anul I. În 1889, d. Lockroy introduse aceeași știință în anul al treilea, și acum d. Chaumier o va pune în anul al doilea de curs.

Parlamentarii, departe de a contraria pe miniștri în această evoluțiune, care a fost așa de înceată, i-au susținut și i-au ajutat.

Campania aceasta, nu va avea efecte numai în lumea școlară, ci va avea un rezultat cu totul de un alt ordin și de cea mai mare însemnătate.

În amfiteatrele de drept din Paris, Lyon, Lille, Dijon, Caen, Rennes, Poitiers, Roubaix, se string în fiecare an dela opt la nouă mii de studenți. „Din acest contingent, zice d. Leveillé, noi, acei cari am propus reforma, avem ambiția de a alege din an în an un număr tot mai mare de voluntari, pe cari vom încerca a-i îndrepta, nu exclusiv spre magistratură, barou sau admi-

nistrație, ci mai mult spre carierele active. Nu vom reuși totuși în această misiune patriotică, decât dacă puterile publice vor rectifica dorințele profesorilor din Paris, și dacă vor răsplăti eforturile generoase a candidaților pe cari li vom fi convins să meargă pe această cale, nu prin grade micșorate și intențional umilitoare, ci prin grade egale acelor pe cari Universitatea le distribuie viitorilor funcționari.

„Această egalitate în prestigiu, este condițiunea practică a succesului reformei.

„Cauza pe care am susținut-o atâta, n'ar fi fost câștigată de sigur, ori cât de bună ar fi fost, dacă n'am fi găsit la colegii nostri de drept civil și drept comercial aliați tot așa de hotărâți ca și noi. Unirea intimă a dreptului și a economiei politice, pătrunderea neîncetată a celor două științe, — care nu poate fi condamnată decât de cei cari cunosc economia politică sau de acela cari nu cunosc dreptul — va fi în viitor legea superioară a Facultății. Va rezulta, pentru unele catedre, o înviorare, o întinerire fericită a învățământului.

„La începutul veacului al nouă-spre-zecelea, un decret din 22 Februarie 1804, a organizat în condițiuni deplorabile de înguste școlile de drept. La începutul veacului al două-zecilea, 1904, aceleași școli va putea să-și sărbătorească primul centenar, arătând că au săvârșit o viguroasă schimbare de direcție. Mulțămită guvernului celei de a treia Republică, aceste școli, cari la început n'au fost de cât strict juridice, s'au metamorfozat puțin câte puțin în facultăți de drept și de economie politică. Progresele săvârșite între cele două date se pot concretiza în alt mod.

„În 1804, jurisconsultii puri pe cari îi instruiau predecesorii nostri păreau a nu cultiva în adevăr de cât procesul, care nu e de cât un accident, o boală. În 1904, jurisconsultii — economiști pe cari îi vom forma, vor fi în adevăr armați pentru muncă. Mulțămită învățământului economic pe care-l vor fi primit, în toată plenitudinea lui, acești tineri vor fi câștigat respectul muncii; și toți vor câștiga din această schimbare profesorii, elevii și țara.

„Munca, sfârșește d. Leveillé, ce astăzi nu mai e disprețuită de cât de câți-va savanți întârziati, a devenit, în epoca noastră, în sentimentul masselor și în preocuparea guvernelor, însăși baza vieții sociale și onoarea democrațiilor. Reforma cerută pentru școlile de drept, corespunde acestei adănei transformări a ideilor și a faptelor“.

Răsboiul ruso-japonez.

Lupta pe mare.

Tokio, 25 Iunie. (Reuter) *Admiralul Togo dă următorul raport: Joui a fost o luptă navală năntea Port-Arthurului, cu care ocaziune un panșerat rusesc care avea forma vasului Peresyjet s'a scufundat. Un panșerat de forma vasului Sebastopol și încrucișătorul de forma vasului Diana a fost făcut incapabil de luptă. Vasele japoneze n'au suferit nici o stricăciune.*

Tokio, 25 Iunie n. (Reuter). *Admiralul Togo raportează: Joui am primit vestea, că flota rusă a plutit în apropierea esirei portului. Atunci mi-am luat drumul spre port cu întreaga flotă; flota rusă care consta din 6 panșerate, 5 încrucișătoare, și 14 torpilor pe semne voia să îndrepte un atac spre sud. Torpilorii japonezi au atacat escadra adversară, scufundând cu torpile lor un panșerat rus, care era de forma lui Peresyjet. Un alt panșerat și un încrucișător rusesc a fost făcut incapabil de luptă. Contratorpilorul Sirakoma a fost avariat. Trei oameni au căzut, trei au fost vulnerați. Alți 3 torpilorii au fost avariați.*

Londra, 25 Iunie n. În raportul său admiralul Togo spune, că Mercuria trecută noaptea la 11 ore un vas japonez de pază a înștiințat că vasele ruse se pregătesc să părăsească portul. În urma asta admiralul Togo a aranjat întreaga sa flotă în ordine de bătălie. Escadra rusă avea 6 panșerate, 5 încrucișători și 14 torpilorii, care avea intențiunea să rupă linia de apărare japoneză. Vasele japoneze au sosit de timpuriu, pentru a împedea esirea escadrei ruse din port. Togo încă în aceeași noapte a trimis contra-tor-

pilorii năntea, care au îndreptat un atac resolut și vehement în contra vaselor ruse; ear rezultatul acestui atac a fost, că un panșerat rus s'a scufundat, ear un încrucișător de forma vasului Diana a fost făcut incapabil de luptă. Ambele vase avariate grav, au trebuit tirite până în port. Vasele japoneze n'au suferit nici o leziune mai serioasă. Cabinii ofiteresc al contra-torpilorului (japonez) *Hirokum* a fost atins de un obuz, care a ucis 3 soldați, ear pe alți 3 i-a rănit. Un ast obuz a atins contra-torpilorul *Cidozi*, dar n'a cauzat nici o pierdere de oameni. Torpilorul al 64 și 66 a fost ușor avariat.

Londra, 25 Iunie n. Mercuria trecută vasele japoneze au bombardat Port-Arthurul.

Pregătiri pentru lupta decisivă.

Londra 25 Iunie. *Cele trei armate de sub comanda generalilor japonezi Kuroki, Oku și Nodzu s'au unit. Armata lui Kuroki constituie aripa dreaptă, armata lui Nodzu constituie centrul, ear a generalului Oku aripa stângă a liniei de bătălie. Comanda supremă a luat-o generalul Nodzu, inspectorul suprem al armatei japoneze. Toate trei armatele la olaltă fac aproape 110.000, dispunând de 150 tunuri grele și 300 tunuri de munte. Aceste armate s'au unit Miercuria trecută, după-ce brigada generalului rus Miscenko a fost scoasă din Kaiping, și brigada de vânători siberiani a fost alungată din Liao spre Dasitsao.*

Petersburg, 28 Iunie. Toate ziarele confirmă unirea armatei lui Oku și Kuroki. Japonezii își întăresc armata cu trupe coreene, ba în timpul din urma recrutează chiar și Chunchuzi pentru solda bună.

Londra. Se telegrafează ziarului „Daily Telegraph“ din cartierul general japonez că Rușii cari se găsesc în fața primei armate japoneze, desfășoară o mare activitate.

Miercurea trecută o mare forță de Ruși cu tunuri s'a îndreptat dela Saimatși și a atacat avânt posturile japoneze la Ayungpienmen. Atacul a fost respins. Japonezii au avut un ofiter ucis și 9 oameni răniți.

— Se telegrafează ziarului „Daily Cronicle“ că o vie luptă a avut loc Miercuri aproape de Ayungpienmen, la 50 mile spre nord-vest de Fong-wangt-cheng.

Rușii, cari au fost sprijiniți și de artilerie, au fost respinși. Japonezii reiau ofensiva.

Rușii găsesc în mari mase dinaintea frontului Japonezilor. O bătălie e eminentă.

— „Agenția Reuter“ află din Niu-Șvang că de erl s'au ridicat noul retransamente la est de riul Liao.

Chinezii au trebuit să-și părăsească casele, cari au fost ocupate de trupe rusești.

O nouă proclamațiune publică interzice ori ce export de proviziuni la nord de Niu-Șvang.

Se asigură că mase mari de trupe sub comanda generalisimului Kuropatkin se află la 8 leghe de Niu-Șvang ca să ar merge spre Kai-Ciu.

— Ziarul „Standard“ primește din Tien-Tsin o depeșă care spune că regiunea dela Liao-Yang este pentru moment lipsită de trupe. Dacă zilele acestea nu vor sosi mari întăriri, coloana rusească se va retrage probalil.

Ziarul „Standard“ află din Shanghai că generalul Stackelberg se retrage dela Kai-Ping spre nord, se crede însă că el va opune o rezistență la Daciciao, unde va avea loc o viitoare mare bătălie.

Distanța dintre avant-posturile celor două armate, este numai de 2000 iarzi.

Ziarul „Expres“ află că mari mase de trupe ruse sunt îndreptate contra aripei armatei generalului Kuroki, la Siu-Jan și Motien-Ling, pentru a hărțui pe Japonezi și a le împedea libertatea de mișcare.

În fie-care zi se produc vii încăerări.

Ziarul „Daily Chronicle“ află din In-ken că Rușii își întăresc trupele la sud de Kain-Ping, unde o bătălie este probabilă în această regiune.

Chinezii au început să părăsească Niu-Șvang.

Ci-Fu. — Agenția Reuter află că în noaptea din urmă și azi-dimineață o puternică canonadă, care a durat mai multe ore s'a auzit din spre Port-Arthur.

Spionii Japonezi.

Căți ofițeri de stat major japonezi mai cutrieră și azi Mongolia, travestiți ca hamali chinezi? Negreșit că sunt numeroși, căci zilnic în diferite orașe — acum cu supraveghiere executată cu îngrijire — sunt prinși zecimi de Japonezi cu femei și copii, cari de două luni de zile au știut să scape de continuele razzia.

Înainte de izbucnirea războiului Japonezii aceștia năvăliseră în Siberia răsăriteană și în Mandciuria ca un nor de lăcuste și se îndeletniceau cu toate meseriile burgheze. Ei apăruseră numeroși îndeosebi ca bărbieri și monopolizaseră aproape de tot meseria fotografică, ceea ce le-a reușit cu atât mai ușor cu cât lucrau foarte bine și foarte estin. Afară de aceasta țara se umpluse de o mulțime de case, pe cari le țineau și le locuiau numai Japonezii.

În loc să se interzică de la început fotografiilor japonezi ca să-și exercite meseria — după cum în Japonia un european nu poate fotografia căci e arestat imediat — lor li-s'a dat chiar avantajii în chip indirect. Ofițerii se lăsau a fi fotografiați în forturi lângă tunurile lor și peste câteva săptămâni în Japonia ori-cine putea cumpera pe un preț de nimic fotografii admirabile ale diferitelor forturi din toate fortărețele maritime. Și erau lăsați să lucreze în liniște. Așa de liniștit încât erau făcuți obiectul batjocurii publice spunându-se despre ori-ce bărbier sau proxenet că e ofițer din statul major japonez. Și toată lumea ridea de gluma aceasta nostimă, iar înainte de toți cei mai mulțumiți erau Japonezii, căci sub mantaua ridiculului erau feriți de o urmărire serioasă.

Acum patru luni s'a întâmplat în Wladivostok ceva foarte straniu. Un ofițer rus rându servit de un bărbier japonez, îi dăde acestuia o palmă; japonezul, liniștit, scoase revolverul și zise: „Eu sunt locot.-colonel în statul major general și d-ta trebuie să mori“. Apoi ucise cu un glonț pe ofițerul rus și dispăru fără a i-se putea da de urmă. Nici unul dintre compatrioții săi între cari fără îndoială avea camarazi cari l'au ținut ascuns, n'a voit să-l tradeze și acum să poate să fi devenit colonel pentru fapta sa eroică.

Întâmplarea aceasta, puțin înainte de izbucnirea războiului, ar fi trebuit să atragă atenția autorităților. Dar nu i-s'a dat importanță.

Iată o altă întâmplare ce a avut de curând un sfârșit tragic și care dovedește că Japonezii știu să-și întrebunțeze foarte bine spionii și emisarii și că îndrăzneala lor e fenomenală. Se știe că colonelul Inko-ka și căpitanul O-ki au fost spânzurați. Ei au fost prinși la stațiunea Tuichicha, cea dintâi la nord de Zizikar în momentul când cu patru studenți dela universitatea din Tokio voiau să arunce în aer podul drumului de fier. Studenții au scăpat în păduri și până acum n'au fost prinși. Cei doi ofițeri au declarat în fața consiliului de războiu următoarele: au primit ordinul să ajungă cu ori-ce chip până la un pod de cale ferată spre a-l arunca în aer cu dinamită. Au debarcat la Taku; îmbrăcați în hamali chinezi au mers până la Peking; de aci s'au dus spre nord-est prin toată Mandciuria, fără a atinge linia ferată. Ajungând la Zizikar s'au ascuns într-o colibă chinezească de unde putea păzi linia ferată care mereu era păzită de patrulă călărețe. Într'un moment dat nevăzând pe nimeni au pus cartușele pe șine. Dar au fost observați, prinși și duși la Harbin. Colonelul vorbea bine englezește iar camaradul său bine chinezește... Incidentul acesta a deschis ochii autorităților ruse cari și-au îndoit paza și și-au înmulțit agenții însărcinați cu prinderea spionilor. Căci, fără îndoială că sunt numeroși emisarii și prin defileurile Mandciuriei. Între ei sunt mulți cari conduc bande de hunhuzi, de țărani nemulțumiți și de boxeri, cari de ani de zile duc luptă de guerillă în Mandciuria, fără ca Rușii să isbutească până acuma să le vină de hac.

Cu toate premiile promise de Ruși celor-ce vor da de urma Japonezilor ascunși; cu toate că amenință cu pedepse aspre pe Chinezii cari adăpostesc pe Japonezi, abia acum în timpul din urmă au fost prinși la Nikolsk nu mai puțin de 150 de Japonezi, cari până aci se sustrasera de sub supraveghierea poliției. Se zice că în urma unor mici cadouri și poliția s'ar uita printre degete...

Patriarchul și Kuțovlachii.

Iată ultimele știri cu privire la atitudinea patriarchului față de kuțovlachii.

Ministrul plenipotențiar al României, Lahovari, făcând o vizită marelui vizir, a căpătat dela acesta promisiunea că nu se vor mai face dificultăți pentru construirea bisericii Românilor din Bitolia. Deosebit de aceasta, marile vizir a făcut lui Lahovari făgădueli formale în privința deciziunilor favorabile dorinței Aromânilor, ce se vor lua de guvernul turcesc.

Patriarchul oecumenic a primit o scrisoare în care e amenințat cu moartea pentru cazul când va respinge mereu cererile aromânilor.

Membrilor sinodului patriarchal, li-s'a trimis o circulară în limba greacă în care se spriginește și se apără cererile Românilor macedoneni și în care membrii sunt de asemenea amenințați.

Într-o ședință ținută de sinod, s'a hotărât să nu se dea nici o băgare de seamă acestor amenințări, considerându-se ca un mijloc reprobabil al propagandei românești, întru atingerea scopului ei.

E probabil că amenințările nu vor fi nici măcar denunțate Poartei în mod oficial.

Într-o ședință ținută de sinodul patriarchal și în care Patriarchul a dat seamă despre ultima sa convorbire cu marele vizir, s'a iscat o discuțiune violentă contra atitudinii prea moderate a Patriarchului.

La urmă s'a numit o comisiune din jumătatea numărului membrilor sinodului, în scop d'a cerceta și examina știrile privitoare la brutalitățile și cruzimile comise de comitații asupra grecilor din Macedonia și a pregăti plângeri către Sultan și către cele două Puteri interesate în chestia Balcanică (Austria și Rusia).

— În privința dorințelor eclesiastice ale Aromânilor, Patriarchul a comunicat sinodului că aceste dorințe sunt spriginite nu numai de Rusia și Austria ci și de Germania și Franța.

Cu toate astea, se pare că nu e de așteptat nici o cedare din partea patriarchatului, care e prea mult pătruns de spiritul elenismului.

Din străinătate.

Combes nainte de cadere. În general se crede, că dimisionarea lui Combes este iminentă și inevitabilă. Și afacerea Chartreux încă a contribuit mult la zguduirea poziției guvernului Combes, căci, deși mituirea ad oculos nu s'a putut dovedi, totuși rămâne sigur, ministrul president Combes a voit să-și făurească capital politic din «milioanole refuzate» ale Cartausianilor. Ba oamenii foarte aproape de guvern au fost compromiși în aceasta afacere, ceea ce pentru guvern, nu poate fi măgulitor. Causa imediată a căderii lui Combes va fi aceea, că în legătură cu afacerea Chartreux va fi sulevat și modul cum s'a adunat bani pe scopuri electorale. Perchisițiunea făcută la domiciliul lui Chabert a scos la iveală multe lucruri în giurul sumelor destinate pentru alegeri, cari lucruri sunt compromițătoare pentru guvern. Prin urmare Combes nu poate eși curat din afacerea de mituire, ear poziția lui nici până acum n'a fost ceva solidă, și astfel căderea lui nu va întârzia multă vreme.

Vaticanul și Franța. Despre relațiunile dintre Vatican și Franța se scrie, că deși o ruptură diplomatică oficială nu s'a produs între ambele state, totuși ea există. Anume conform acestor izvoare nici nunțul papal din Paris nu-și face vizitele îndatinate la biroul ministerului de externe, și nici

consilierul de legățiune la Vatican Courcel, care poartă agendele legățiunii în absența ambasadorului Nisard, nu vine în contact cu Vaticanul. Și dacă Curia romană n'a revocat pe Lorenzelli, cauza zace în faptul, că despre revocarea lui Nisard la Vatican nu s'a știut nici oficial nici semiformal.

România și Politica Balcanică.

Acum câte-va zile primeam dela prințul Brâncoveanu, distinsul deputat de Botoșani, de odată cu cel din urmă fascicol a revistei «Renaissance Latine», pe care o dirige cu multă autoritate, și o scrisoare prin care ne îndemna să discutăm un articol din aceea revistă care trată despre problema Macedo-Română.

Articolul în chestie, intitulat «România și politica balcanică» și iscălit de d. Albert Métin, desaproabă în substanță politică urmata de România în Balcani sub inspirația Austriei, și autorul atribue de asemenea tot poveștelor acestei puteri proiectul unei înțelegeri cu exarchatul bulgar «pentru a școate pe clerul cuțo-valah de sub stăpânirea Patriarhului». D. Métin este de părere, dacă i-am înțeles bine gândul, că treaba aceasta nu merită osteneală care ne o dăm pentru ea. După d-sa, România își îndreptează luarea aminte asupra Cuțo-valahilor spre cea mai mare bucurie a Ungariei, care poate astfel în liniște să maghiarizeze pe Românii din Transilvania. «Și Românii dela nord, adaogă d. Métin, în numărul de 2 jum. milioane, țin de corpul național român, pe când cuțo-valahii formează o grupă depărtată, despărțită de regat printr-o fâșie largă a Bulgariei».

Să ne fie permis mai întâiu să rectificăm aserțiunea escelentului confrate în ce privește înțelegerea făcută sau în ajun de a se face între România și Exarhatul bulgar pentru a impune o înfrângere a Patriarhului. România este fericită, să conserve cele mai bune relațiuni cu principatul bulgar, dar n'a fost nici odată vorba, pe cât știm noi, de a sustrage pe congenerii nostri din Macedonia de sub autoritatea Patriarhului pentru a-i pune sub autoritatea Exarhatului bulgar. Ar fi cel puțin absurd ca să ne angajăm, în folosul exclusiv al Exarhatului, într-o schimșă pe care, din potrivă, voim să o înlăturăm. Ar fi o politică de neînțeleș.

Cât despre teoria generală expusă de d. Métin, îi vom atrage atenția că România nu urmărește o politică de întindere teritorială. Acțiunea sa este cu totul morală având de scop protecțiunea individualității etnice a convenirilor ei, și din acest punct de vedere, Românii din Macedonia au aceleași drepturi la simpatii și la grija noastră ca și cei din Ungaria, care, din tericire, mulțumită unei admirabile organizațiuni, sunt în putere de a se apăra cu succes. Și dacă Cuțo-valahii ar fi numai o jumătate de milion, precum afirmă d. Métin — noi credem că sunt aproape un milion — încă n'ar fi indiferent pentru România ca să-i vadă dispărând etnicește. Nu trebuie un singur român să se piardă, a zis cu dreptate d. D. Sturdza. Astfel noi nu putem uita pe unii pe pentru alții.

Respectând mobilul înalt care a inspirat atitudinea Prințului Brâncoveanu, nu putem totuși să ne asociem vederilor d-lui Albert Métin.

BANI!

Pe lângă modurile de plată de mai jos, prin intervenția biroului nostru se pot căpăta împrumuturi ipotecare replătibile în anuități, pe posesiuni fonciare, case în orașe, mai departe credit personal preoților, ofițerilor, funcționarilor de stat și particulari, comercianților, industriașilor și pensionaților pe lângă replătire în 5-20 ani, cu garanți ori fără garanți, în cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă discrețiune. Remunerația noastră modestă numai după ajungerea scopului, decursiv va fi plătită. Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei spese, carelți spese vor fi plătite asemenea decursiv.

A) Favorurile estra ordinare mai noi a împrumuturilor câștigate prin intervenția noastră:

1. Informațiunile sunt ieftine. 271
2. Detrageri puține.
3. Depurările se descriu anual din datorie și interesele vin socotite numai după sumele reduse și interesele și capitalul se poate depura laolaltă.
4. După întârziere motivată de plătire, amendă nu se plătește.
5. La dorință după rate vine incassatorul acasă, ori se pot plăti prin cheque postal nefrancaț.

B) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare pe quartale:

1. Sunt foarte ieftine, pentru-că suma plătită la cunartal se detrage imediat din datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
2. Cvotele aduceu un venit de regulă de 8% și dividendă în urma circulațiunii uriașe se mai poate urca an de an; asemenea anual se escotentează.
3. Cvotele pe lângă abdicere prealabilă se rescumpără în suma lor totală.
4. Un astfel de împrumut se achită cel mult în 2¹/₂ ani, după care ori-ce obligământ de plată încetă.

C) Favorurile estraordinare a împrumuturilor noastre ipotecare:

Depurare de 15 ani	4-75%	După mărimea sumei împrumutate.	Depurare de 40 ani	3-15%	După mărimea sumei împrumutate.
„ „ 22 „	4-0%		„ „ 46 „	2-96%	
„ „ 30 „	3-75%		„ „ 50 „	2-85%	
„ „ 32 „	3-50%		„ „ 60 „	2-65%	
„ „ 33 „	3-30%		„ „ 65 „	2-33%	
„ „ 35 „	3-25%		„ „ 70 „	2-30%	

În plăți se cuprinde nu numai interesele și spesele de administrare ei și depurațiunea din capital.

Biourou aradan de informațiuni.

Posesori KLONDA și SZATMÁRY
ARAD, Strada Salacz Nr. 3.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce la întrebuițarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie sevicial. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fantâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Kákóczy-uteza 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Împrumuturi de bani pe amortisare

mijlocesc pe lângă condițiile cele mai avntajoase, pe moșii și case în orașe cu 4,3, 4,5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30 și 50 de ani

adecă în camătă e socotită atât camăta cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestolirea M. On. public, care vrea să facă împrumuturi ipotecare.

Împrumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealcibile nu sunt, tacsele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaiate a se adresa la

HERZOG SANDOR

Arad, str. Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

ca împrumut pe amortisație cu

4%

oferim prin Institutetele de bani de primul rang din Budapesta și străinătate până la ³/₄ a valorii la I. și II. loc dela 15-65 ani.

Credite personale!

Preoților, ofițerilor, oficianților de stat și privați, comercianților, industriașilor se acordă împrumuturi cu și fără garanți dela 1-15 ani culant și discret.

Convertiri de bancă la debitorii private.

MELLER LAJOS ÉS TÁRSAI

Comisie de bancă.

BUDAPEST, David-utea 15. (Firma improtocolată.)

Bani

Nou privilegiu maghiar!

RADIU

Corpuri candescente de gaz
(ciorapi)

Cu deosebire durabile

Intenzitate permanentă!

Se poate căpăta la

SZALKAI ÁRMIN

Weitzer János-uteza 7. szám.

Primește manipularea și îngrijirea de aranjamente complete conform acordului și pentru prețuri echitabile.

În binevoitoarea atențiune a publicului din provincie

Hotel Nádor

ARAD, Andrassy-tér Nr. 4.

Odăi curate și arangiate din nou dela 1-60 cor. în sus

Serviciu prompt și ireproșabil.

TÖRÖK MÁRTON

proprietarul hotelului.

Bani!

Intreprinderea pentru exoperarea de credit fonciar exoperează în timpul cel mai scurt

Imprumuturi

pe lângă condițiunile cele mai culante pe seama

Funcționarilor

de stat, comitatensî, orășenesti și de tren, profesorilor, oficerilor, și ori-cărui pensionat fost în funcțiune se acoarda împrumutul cel mai mare posibil pe lângă amortisațiune de **10, 12, 15 și 20 ani cu 7% fără cambiu, ei numai pe obligațiune.**

241

Conspect

despre împrumuturile cari se pot da:

funcționarilor cu salar de 1800 coroane pot căpăta circa 1500 coroane.			
„	„	2000	3000
„	„	2200	4000
„	„	2400	6000
„	„	2600	6500
„	„	2800	6800
„	„	3000	7000
„	„	4000	10000
„	„	5000	12000
„	„	6000	14000

In epistolele de recercare este a se scrie spriat: condițiunea (starea), salarul și anii impliniți în serviciu. Astfel de împrumuturi se liquidează în 14—20 zile. — De asemenea se liquidează pe seama clienților demni de credit împrumuturi dela 500 cor. până la cel mai mare

Imprumut de cambiu

pe lângă amortizație dela 1—5 ani, ori pe lângă replătire lunară ori trimestrală.

Liquidăm **împrumuturi hipotecare** până la 60—70% a valorii cu 3¹/₂ și 4% pe moșii și case mai mari de chirie din provincie. La epistolele de recercare e a se aclude conspect despre venitul dela chirit și extrasul de pe cartea funduală (la case); coala catastrală și extrasul cărții funduare (la moșii).

In ori-ce afacere de împrumut dau deslușirile necesare gratuit. La recercări epistolare este a se aclude și timbru pentru răspuns.

Adresa:

CZIGLER SĂNDOR

Intreprindere de exoperare de împrumuturi fonciare.

BUDAPESTA, VIII, Rákóczi-utca 2. szám.

Membrul „Federațiunii regnicolare a exoperatorilor de bani și imobile.

FIRMA IMPROTOCOLATA.

ARAD, Tipografia George Nichin.